బంధారోప హాతులు

పవని నిర్మలప్రభావతి

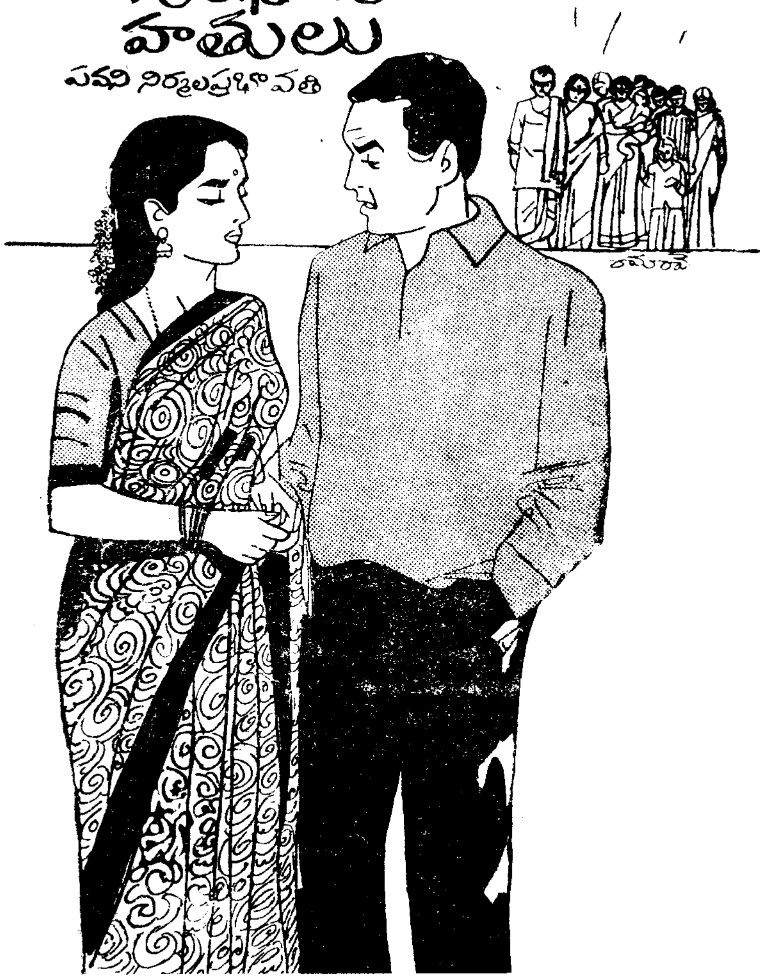

ట్రాన్స్ఫర్ ఆర్డర్ చదువుకున్న మూర్తి పెదవులపై చిరునవ్వు వెలిసింది.

"ఏమిటది భయ్యా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు చరణ్.

"మా ఆంధ్రకు....ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకున్నా....మా వూరికి చీరాలకు!" గర్వంగా చెప్పాడు మూర్తి.

"విజం!" మహారాష్ట్ర యువకుడు

నరేంద్ర నమ్మలేనట్లు చూశాడు.

"నిజంగానే! మేనేజరుగారితో నేనే స్వయంగా చెప్పుకుని, అక్కడి ఈ ఆఫీసు బ్రాంచికి నన్ను వేయమని కోరాను. మొదట్లో వద్దన్నారు. గానీ నా మాటకు విలువిచ్చి. వేసారు చివరకు!"

"ఎందుకు బ్రదర్! అంత దూరం వెడతావు? వేరు వేరు రాష్ట్రాల నుంచి వచ్చినా, అందరం కలిపి కట్టుగా, ఎంతో సరదాగా గడుపుతున్నాం ఈ పదేళ్ళ నుంచీ! అలాటిది నువ్వీ రోజు నీ రాష్ట్రానికి వెళ్ళిపోవటం .. మాకేమిటో వెలితిగా

చుట్టూరా, అందరూ తలకో కంఠం? అరుస్తున్నారు. బాధ పడ్తున్నారు. ఇంద అభిమానాన్ని చూరగొన్నందుకు, తనమీ తనకే గర్వం కలుగుతోంది. అయి లోలోపల తన నిర్ణయం మార్చుక దల్చుకోలేదు.

స్నేహితులను ఎలాగో వదిలించుకుని ఆఫీసునుంచి బయటపడి స్కూటర్ స్టా చేశాడు మూర్తి. అతగాడి మనస్సులాగే స్కూటర్ కూడా అఘమేఘాలమీ పోతోంది.

తను ఇక తన బంధువుల మధ్య

చల్లని హృదయంగల వ్యక్తి శిలా విగ్రహంలా తయార పాషాణ హృదయుడనా అర్థం? ఆమాటకొస్తే దేవుడు క రాయేగా, పాషాణ్ర్వతుడేగా?!

వుంది!...." స్నేహపూర్వకమైన బాధ నిండి వుంది బెంగాలీ యువకుడు ఛటర్జీ కంఠస్వరంలో.

"ఒద్దు మూర్తి భయ్యా!" అంది ఫాతిమాబేగం.

"నిజం చెబుతున్నాను మూర్తిజీ!.... మీరు ఆంధ్రకు వెడతారంటే....మీ మిసెస్....మాలతిని వదిలి వుండటమెలా అన్నది దిగులుగా వుంది నాకు!" అంది సవిత.

వెళ్తున్నాడు! ఈ గ్వాలియర్‌లో.... మధ్యప్రదేశ్‌లో ప్రవాసాంధ్రుడిగా వున్న "ప్రవాసం" రద్దు చేసుకుని, హాయిగా తన వాళ్ళతో కాలం గడుపుతాడు.

చెల్లాయి లలిత. దాని భర్త గోపాలం. ముగ్గురు పిల్లలూ చీరాలలోనే వున్నారు వాళ్ళకు ఉత్తరం వ్రాస్తే సరి. వా ఇంటికి దగ్గర్లో మంచి ఇల్లొకటి చూసి పెడతారు.

అమ్మ, నాన్నగారు, పెద్దన్నం

ు. వదిన శారద, వాళ్ళ నలుగురు పిల్లలూ గుంటూరులో వున్నారు. ఈ సంగతి తెలిసి చాలా సంతోషిస్తారు.

పెద్దనాన్న కొడుకు....తన వయసు వాడు రాఘవ బాపట్లలో వున్నాడు. పెద్దక్క కుంతల, ఆమె భర్త శ్రీహరిరావు, వాళ్ళ పిల్లలు ఐదుగురూ తెనాలిలో వున్నారు। ఇక ఆ చుట్టుప్రక్కలే చిన్నాన్నలూ, మేనమామ కొడుకులూ, వాళ్ళ సంసారాలూ వూరి కొకరుగా, టౌన్ కొకరుగా వున్నారు.

ఏ వివాహ సందర్భాలలోనో, విధి లేకపోతే తప్ప, తనకు వారం రోజులు సెలవు దొరకదు। ఆ వారం రోజులు కను మూసి తెరిచేంతలో దొర్లిపోతాయి।.... మాలతినూ, అమ్మనూ, నాన్ననూ, అక్కయ్యనూ, అన్నయ్యనూ అందర్నీ తను పేరు పేరునా ఆహ్వానిస్తాడు....తన దగ్గరకు వచ్చి పది రోజులుండమని. ఊహూ। వాళ్ళు తాలేదెప్పుడూ।

"అంత లేసి డబ్బు పోసి రైలు వాళ్ళను బ్రతికించటం ఎందుకు? ఈ పిల్లా జల్లాతో కదిలి రావటమంటే మాటలా। నవ్విలా హారతి కర్పూరంలా మెరిసి మాయవటుంటే, హాయిగా ఇక్కడికే ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకో రాదూ। ఎలాగూ మీ ఆఫీస్ బ్రాంచీలు ఇక్కడా పెడుతున్నారుగా। ఏమిటో। ఆంధ్రలో ఎక్కడా చోటే లేనట్లు....మా అందరికీ దూరంగా పోతు గెత్తావు అంటారు అందరికందరూ.

అది నిష్ఠూరం నిండిన వాత్సల్యం। తనకూ అనిపిస్తుంటుంది తరచూ. ఏదో జీతం ఎక్కువనీ, మంచి "బోనస్"లు వుంటాయనీ ఇంత దూరం పరుగెత్తుకు వచ్చాడు. ఈ రోజు బంధువుల కోసం మొహం వాచిపోతున్నారు తనూ, మాలతి.

ఎంతసేపూ బెంగాలీలూ, సిక్కులూ, పార్శీలూ... ఒకరో-అరో తనలాటి ఆంధ్రులూ. హిందీ వాళ్ళూ....ఇలా కలగా పులగం మేళం స్నేహితులతో పార్టీలూ, పిక్నిక్‌లూ తప్ప...."మా బంధువు!" అంటూ చెప్పుకోవటానికెవరున్నారిక్కడ?....ప్రమాదాలకయినా, ప్రమోదాలకయినా వాళ్ళే। ఆప్యాయత చూపుతారు....కాదనేందుకు లేదు. కానీ - బంధుత్వంలో ఇంతకు మించిన రక్త స్పర్శ, బంధం నిండి వుంటుంది.

● "మీ సినిమా చాలా భయంకరంగా తీసారట?"

"తీసిన వాళ్ళం మాకే భయమేస్తోంది - డబ్బులు వస్తాయో రావోనని."

వెలిచేటి శ్రీనివాసరావు, కాకినాడ

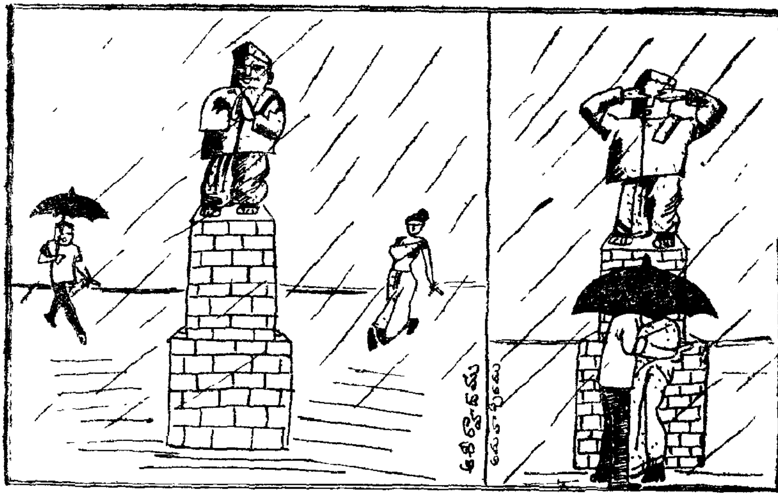

పోయినసారి రాఘవ వివాహ సందర్భంగా అటువేపు వెళ్లారు తనూ, మాలతి, పిల్లలూ.

"ఒరేయ్? మధ్యప్రదేశ్‌కు అంకితమై పోయావా ఏమిట్రా?" అంటూ కోప్పడ్డాడు రాఘవ.

అమ్మ, మాలతితో మరీ మరీ చెప్పిందట... "పెద్దవాళ్ళమయ్యాం-నేనూ, మీ మామగారూ ...ఇక్కడ ఈ పెద్దాడికి మేమంటే ఎక్కడలేని విసుగూ బయల్దేరింది? ఇక కోడలు సరే సరి! మాకు చావెప్పుడొస్తుందాని కనిపెట్టుకూర్చుంది. మీరిద్దరూ మమ్మల్నీ, ఆడపిల్లల్నీ ఎంతో ఆప్యాయంగా చూచుకుంటారు....లలిత, శకుంతల నిన్ను కలవరిస్తుంటారెప్పుడు! మీరు దగ్గర్లో వుంటే, హాయిగా మీ దగ్గరే వుందుము గదా!"

మాలతి చెప్పుకు-చెప్పుకు మురిసి పోతుంటుందెప్పుడూ! ఏ స్త్రీకయినా, తన తోటికోడలి కంటే, తనని ఎక్కువగా అభిమానిస్తున్నారంటే ఆనందమే కదా మరి!

ఆసారి తాము తిరిగి గ్వాలియర్‌కు వస్తూంటే....తమనెవరో-ఏ కొండ కోనల లోకి దూరంగా విసిరివేసినట్లనిపించి, ఏమిటో బాధనిపించింది. ఈ వచ్చీ రాని తెలుగులో-వేధించే ఈ మిత్రులూ....వీరి వంటకాలూ....తగని వెగటుగా తోచ సాగాయి.

ఈ ట్రాన్స్‌ఫర్ మాలతికి కూడా ఇష్టమే! విని ఎంతో ఆనందిస్తుంది....స్కూటర్‌తో బాటు ఆలోచనలూ ఆగాయి. స్కూటర్ దిగి హుషారుగా లోపలికి వెళ్ళాడు మూర్తి.

సంగతి తెలిసిన మాలతి ఎంతో సంబరపడింది!

వారం రోజుల్లో సామాన్లు సర్ది, పాక్ చేసి పంపేశాడు. తమ కోసం టిక్కెట్లు రిజర్వ్ చేయించుకోవటమూ అయింది.

మిత్రులంతా స్టేషన్‌కు వచ్చారు.

"వదేళ్ళుగా ఒక్క చెట్టుమీది పక్షుల్లా, హాయిగా .... మళ్ళీ మనం కలుసుకో గలమో....లేదో....దయచేసి మా అందరి స్నేహానికి గుర్తుగా....ఈ చిన్న బహు మతి పుచ్చుకోండి!" అందంగా నగిషీలు చెక్కిన స్టాండు మీద, వెండి రాధా కృష్ణుల విగ్రహం ఇచ్చారు అందరూ....

క్షణకాలం మూర్తి, మాలతిల హృద యాలు ఆర్ద్రమైపోయాయి. మరుక్షణంలో తాము ముందు ముందు చవి చూడబోయే బంధు ప్రేమ గుర్తుకు వచ్చి....కెరటంలా పుప్పొంగిన బాధను, చప్పున చల్లార్చి వేసింది....

ట్రెయిన్ కదిలింది .... గ్వాలియర్ స్టేషనూ....కోట....మెల్లిగా కనుమరుగై పోయాయి....

* * *

"ఇదేం బుద్ధిరా అన్నయ్యా నీకు! ఎక్కడేనా ఇల్లు చూడమన్నావ్? చక్కగా మా ప్రక్క పోర్షన్‌లో చేరకూడదూ!" అంటూ వాత్సల్యంగా కోప్పడింది లలిత.

నవ్వేశారు మూర్తి, మాలతి. లలిత వాళ్ళున్న ఇంటికి ఓ ఫర్లాంగు దూరం లోనే వుంది ఈ ఇల్లు.

రోజూ సాయంత్రం పూట లలిత, గోపాలం, పిల్లలు వస్తున్నారు. వాళ్ళకు రావటానికి వీలుగాని రోజు, మూర్తి, మాలతి, పిల్లలు వెళ్ళి వస్తారు. చాలా సరదాగా గడిచిపోతున్నాయి రోజులు.

వీలుచూసుకుని గుంటూరుకు వెళ్ళారు మూర్తి, మాలతి.

అన్నయ్య మురళీ, వదిన శారదల ప్రవర్తన మాత్రం బుర్ర బద్దలు కొట్టు కున్నా అర్థం కాలేదు మూర్తికి.

"అక్కడ ఆఫీసు వర్క్ అదీ వస తిగా లేదా మూర్తీ?" అన్నాడు మురళీ.

"అదేం లేదు!"

"మరి! ట్రాన్స్‌ఫరెందుకు కోరావు?" ఆ ప్రశ్నలో ఏదో కాఠిన్యం మరేదో బాధ నిండివున్నట్లు తోచింది మూర్తికి.

గతుక్కుమంది మూర్తి మనసు. మురళీ అన్నయ్యకు తామిక్కడకు.... ఈ ప్రాంతాలకు రావటం ఇష్టంలేదా? ఇందాకా ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యంగా 'మేనేజ్' చేస్తున్న 'ఆస్తి'కి ఇకపైతన కన్నూ వుంటుందేమోనని బాధపడ్తున్నాడా? భయ పడ్తున్నాడా? ఇంత సంకుచిత స్వభావునిగా మారిపోయాడా అన్నయ్య? మూర్తి అలో చిస్తుండగానే గదిలోకి మాలతి వచ్చింది.

"ఏమిటో మీ వదిన మనస్తత్వం

నాకు అంతు పట్టడంలేదు! ఇలా గడపలో కాలు పెట్టామో లేదో ...తెగ ఇదై పోతోంది! 'ఏం బావుకుందామని వచ్చారు మాలతీ ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకుని? మేం అనుభవిస్తున్నది చాలమా?' అనేసింది! ఏమిటో ఆవిడ భయం! "అత్తగార్ని, మామగార్ని పిల్చుకెళ్ళటానికి వచ్చాం.... ఇక ఈ ప్రాంతంలో వుండాలనే వచ్చాం!" అని ఘాటుగా జవాబిచ్చేసరికి నోరు మూసుకుంది! పాపం! ఈ కుళ్ళు రకాలతో అత్తగారూ! మామగారూ! ఎలా వేగుతున్నారో ఇన్నేళ్ళుగా! సాయంత్రం వాళ్ళని పిల్చుకుని వెళ్ళిపోదాం!" అంది రుసరుసలాడుతూ.

మూర్తికి కూడా అదే మంచిదనిపించింది.... మూర్తి మాలతిల వెంటరావటానికి పెద్ద వాళ్ళిద్దరూ క్షణంలో సిద్ధపడ్డారు!

''పాపం! మా అమ్మా, నాన్నా ఏదో నరకంలో నుంచి బయట పడినట్లూ, స్వర్గంలోకి వచ్చినట్లూ ఫీలౌతున్నారు మాలతీ!'' అన్నాడు మూర్తి.

''అవును సుమండీ!'' అంది మాలతి గొప్పగా!

''నీలా శుచిగా, శుభ్రంగా, మడిగట్టుకుని.... మాకు ఒక్కరోజైనా వండి వార్చిందా శారద? ఏనాడో దానికి పిల్లలు పుట్టకముందు తప్పిస్తే! నీకూ లేరూ పిల్లలు!'' అంటున్న అత్తగారి మాటలతో పొంగిపోయింది మాలతి.

''ఒక్కరోజయినా ఇలా ఆప్యాయంగా దగ్గర కూర్చొని ఆఫీసు కబుర్లూ అవీ, ఇవీ చెప్పాడుటరా మీ అన్నయ్యా! అస్తమానూ పెళ్ళాం కొంగుచ్చుక తిరగటమే నాయె!'' అంటున్న తండ్రి మాటలతో.. తన జన్మ ధన్యమైందనీ....తను నిజంగా తలిదండ్రుల ఋణం తీర్చుకోగలిగే గొప్ప పనిచేస్తున్నాననీ అనిపించింది మూర్తికి.

సంక్రాంతి రాబోతోందనగా....పిల్ల

లకూ, మాలతికీ, తనకూ బట్టలు కొను క్కోటానికి షాపింగ్‌కు బయల్దేరారు ...

"లలిత కూడా వస్తానందిరా మధ్యాహ్నం!...." అంది తల్లి వెనకనుంచి.

"రానీ అమ్మా! అందరం కలిసే వెడదాం!" అన్నారిద్దరూ.

లలితతో షాపింగ్‌కు వెళ్ళి-లలితకూ, గోపాలానికీ, వాళ్ళ పిల్లలకూ కూడా బట్టలు తీసుకున్నారు. లలిత తన బిల్లు చెల్లిస్తానంది. మూర్తి, మాలతి ఇద్దరూ కోప్పడ్డారు వద్దని.

"ఎంత మంచి బట్టలు కొన్నావురా మూర్తీ చెల్లెలికీ, దాని పిల్లలకూ .. ఏ ఒక్కనాడేనా ఇలాంటి బట్టలు పెట్టటానికి నా ఆడపిల్లలకు-మీ వదిన మనసొప్పిందీ? ఎంతైనా నీ భార్య గుణమే వేరు!" అంది తల్లి.

"బ్యాంకి అకౌంటు నుంచి, ఈ నెలలో అదనంగా ఓ వంద రూపాయలు 'డ్రా' చేస్తే చేసేం కానీ.. .ఇంతటి ఆత్మ సంతృప్తి ఎప్పుడేనా అనుభవించేమా మాలతీ!" అన్నాడు మూర్తి ఆ రోజు.

"నిజం!" అంది మాలతి తృప్తిగా.

"పండగకు శకుంతలనుకూడా రమ్మని రాయరా మూర్తీ! అందరం పండగ జరుపుకుందాం!" అంది తల్లి.

"తప్పకుండా అమ్మా!" అన్నాడు మూర్తి - అప్పటికప్పుడే కవరు వ్రాసి పోస్టుకు పంపిస్తూ.

ఆ పండగెంతో సరదాగా గడిచి పోయింది....

"మరో రెండు వందలేగా బ్యాంకి నుంచి తీశాం! పై నెలలో జమ వేసే ద్దాంలే....పండగా....మన వాళ్ళూ . పై నెలలో వస్తారా ఏమిటీ!" అనుకున్నా రిద్దరూ ఆనందంగా.

చావూ - బ్రతుకూ

డాక్టరు వైద్యరామయ్యర్ గారు అయిదో పెగ్గు పూర్తిచేసి మేడమీదికి వెళ్ళ బోతూ పనిమినిషిని పిల్చి ఈ క్రింది ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చేరు:

'చూడు అప్పలమ్మా, నే నిప్పుడు మేడమీదికి వెళ్లి రెస్ట్ తీసుకుంటాను, హరి హర బ్రహ్మాదు లొచ్చినా నన్ను నిద్రలేపకు. మరీ పెద్ద చావు బ్రతుకుల మధ్య వున్న వాళ్లయితే మాత్రం లేపు.'

అయితే, అయిదు నిమిషాలకే మళ్లీ అప్పలమ్మ వొచ్చి "చావు బతుకుల బాధలో మెవరో వచ్చారండీ' అంది. డాక్టర్ గారు విసుక్కుంటూ మేడిదిగి కింద హాల్లో కూర్చున్న ఇన్సూరెన్స్ ఏజెంటుని చూసి విస్తుపోయేరు.

* * * *

కోర్టు పని కోసం, వచ్చే చిన్నాన్నలూ. పెళ్ళి మనువులకోసం వచ్చే మేనమామ కొడుకులూ. ఇళ్ళ స్థలాలేవో కొనటానికి వచ్చే పెత్తల్లీ, రాఘవ, నాటకాలకు సంబంధించిన పనిమీద వచ్చే బావ మరిదులూ, వారానికోసారి పొలం పని కోసం వచ్చే పెద్దబావ.... అంతా మాలతి ఒర్పునూ, నేర్పునూ శ్లాఘిస్తున్నారు ... మూర్తి బంధుప్రేమనూ, లోభత్వం తెలీని మంచి గుణాన్ని కీర్తిస్తున్నారు. మాలతి చేసే మధ్యప్రదేశ్‌లో నేర్చుకొన్న కొత్త రకం పిండి వంటల్ని - మెచ్చుకు మెచ్చుక మరీ తిని-తిని, పట్టించుక వెళ్తున్నారు. పైదిపై మురళీ, శారదల పిసనారితనాన్నీ, బంధుద్వేషాన్నీ, కుళ్ళు గుణాన్నీ, కారి న్యాన్నీ రకరకాలుగా వ్యాఖ్యానిస్తున్నారు. ఏ రోజు చూచినా ఇల్లు పెళ్ళిలా కళకళ లాడుతోంది! బంధువులకూ, వారి ప్రీతికీ మొహం వాచివున్న మూర్తి, మాలతిలకు ఏందులా వుంది!

"మా పుట్టిల్లు ఇలాగే వుండేదిరా! ఎత్తే విస్తరీ-వేసే విస్తరీ.... ఆ కళ వుట్టి పడుతోందిప్పుడు!" అందో రోజు తల్లి.

ఆ మెప్పుదల బావుంది గానీ.... ఆమె పుట్టిల్లు నేల మట్టమై పోయి, అప్పులతో ఆస్తంతా చితికి పోయి. అది గుర్తుకు వచ్చి ఆ ఉదాహరణ చివుక్కుమని పించింది మూర్తికి. ఎలాగో సంబాళించు కున్నాడు.

ఆరు నెలలు ఆరు రోజులుగా గడిచి పోయాయి.... ఈ ఆరు నెలల్లో ఇటుకేసి రానిదల్లా మురళీ, శారదలు మాత్రమే! ఆహ్వానించినా-ఏదో ఓ సాకు వ్రాస్తారే తప్ప రాలేదు....

"మనల్ని అందరూ పొగడటం - సహించలేకపోతున్నారేమో మీ అన్నయ్యా మీ వదిన.... అంచేతే ఇటుకేసి రావటానికి మొహం చెల్లలేదు వాళ్ళకు . తమ తప్పే మిటో - తమకే తెలిసి వచ్చుంటుంది!" అంది మాలతి.

"అవును!" అన్నాడు మూర్తి.

రెండవ ఆరు నెలలు ప్రారంభ మయ్యాయి ...

ఈ మధ్య మాలతి ఎందుకో కొంచెం చిక్కిపోయింది. మూర్తిలో కూడా కొద్ది కొద్దిగా ఆలసట చోటు చేసుకొంటోంది.

ఆరోజు సాయంత్రం. ..ఆఫీసునుంచి ఇంటికి రాగానే ..."కబుర్లేమిటిరా?...." అంటూ పలకరించాడు తండ్రి. ఆయన గారికి రోజూ కబుర్లు సృష్టించి చెప్పాలంటే విసుగనిపిస్తోంది మూర్తికీ మధ్య ... అందులోనూ ఆఫీసు నుంచి రాగానే, ఆ అలసటైనా తీరకుండా, నిలవేస్తారు ...

"కబుర్లేం లేవు నాన్నా!" విసుగుదల పైకి పొంగకుండా జాగ్రత్త పడుతూ లోపలికి వచ్చాడు మూర్తి.

హాల్లో కూర్చుని వున్న తల్లి రోజూలా "రా! రా మూర్తీ! .. మాలతీ! అబ్బాయొచ్చాడు. కాఫీ పట్రా!" అంటూ ఆప్యాయంగా పలకరించలేదు సరికదా, చూడనట్లు, మొహం తిప్పుకుంది.... మాలతి కూడా అంతటి ముభావంగానూ కాఫీ తెచ్చిచ్చింది.

"ఏమిటి మాలతీ అలా ఉన్నావ్?" అన్నాడు మూర్తి మెల్లగా.

"ఇంకెలా వుంటాను.... ఈ చాకిరీతో నా ప్రాణాలు పోయేలా వున్నాయి!" అంది విసురుగా.

"ఈ రోజెవరొచ్చారు బంధువులు?" భయంగా ఇల్లు నలుమూలలా పరిశీలిస్తూ అన్నాడు మూర్తి. గ్వాలియర్‌లో వుండగా నెలా-నెలా విధిగా బ్యాంకిలో వేస్తుండిన డబ్బు కాస్తా అయిపోయి నెల దాటింది! ఈ మధ్య మూడు వందలు అప్పు కూడా అయింది!

"రానిదెప్పుడు? లేనిదెప్పుడు? .." విసుగ్గా అంది మాలతి.

"అసలేమిటి గొడవ?" మూర్తి కూడా చిరాకుగా వుంది.

"ఏం చెప్పను? మొన్న సాయంత్రమే కాదూ, ఆరురూపాయలు పెట్టి చాక్‌లెట్స్ తెచ్చారు మీరు? ఈ పూట పాప మారాం చేస్తుంటే-పెడదామంటే ఒక్కటి లేదు. అదొకటే ఏడుపు ఆపకుండా! దానికి తోడీ మడి వ్యవహారం ఒకటి ...పిల్లలను అస్తమానూ దూరంగా వుంచాలి. వాళ్ళు అవి ముట్టుకున్నారూ-ఇవి ముట్టుకున్నారూ అని మీ అమ్మగారొకటే గొడవ! నేనేమో అస్తమానం చింపిచేరులా-ఈ మడిబట్టతో పస్తులతో" ఇక ఓపికలేని మాలతికి కళ్ళ నిండుగా నీళ్ళు వచ్చేశాయి,

తల్లి ఒక్కసారిగా విరుచుక పడింది. "లలిత, దాని పిల్లలూ వస్తున్నారనేగా దాని బాధ? ఎల్లకాలం వాళ్ళేదో ఇక్కడ పడి తింటారని భయం! వాళ్ళేం గతి మాలిన వాళ్ళు కారు....ఏదో సువ్వున్నావని వస్తోందది! వచ్చీ పోయీ పెద్దకోడలి గుణాలు అరువు తెచ్చుకొంటోందీవడ!',

మూఢునిలా బాత్‌రూంకేసి పరుగెత్తాడు మూర్తి. అతగాడి తల గిరగిర తిరిగి పోతోంది.

ఇంటి ఖర్చు అదుపు తప్పిపోయింది! మాలతి చెప్పిన దాన్లో అబద్ధమేమీ లేదు, సాధారణంగా సాయంత్రం వేళల పిల్ల

లతో బయల్దేరి వచ్చే లలిత-అమ్మతో, మాలతితో కబుర్లు చెబుతూ కూర్చుంటుంది. ఈలోగా భార్యకోసం గోపాలమూ వస్తాడు. చీకటి పడుతుంది కబుర్లలో.— పిల్లలు "ఆకళ్లో!" అంటూంటారు. పిల్లలందరికీ అన్నాలు పెడుతుంది మాలతి.

"పోనీ ఇప్పుడింటికి వెళ్ళకపోతే ఏమే లలితా! మీరిద్దరూ ఇక్కడే భోం చేయరాదూ! మీ వదినె ములక్కాడలకూర చాలా చక్కగా చేస్తుంది. ఈ పూట చేపిందది ..."

"అవునే లలితా!" అనేవాడు తను ప్రేమగా —తర్వాత తర్వాత మొహమాటంగా.

ఒక్కో రోజు.. మాలతి ఇక తిరిగీ వండుకొనే ఓపిక లేక-ఉన్నదేదో వేసుక తినటం, లేదా ఓ గ్లాసు మజ్జిగ తాగి "నాకేమిటో కడుపులో నొప్పిగా వుంది ... ఆకలి గాలేదు!" అంటూ వుసూరుమని పడుకోవటం తనకు తెలియంది కాదు.

నెలా నెలా పిల్లల ముగ్గురి పేరిటా తలకో పది రూపాయలు సేవింగ్స్ అకౌంటులో వేసేవాడు తను! పండగ పండగకూ పిల్లలకూ, మాలతికీ బట్టలు తీసుకొనేవాడు....

ఇప్పుడేమీ లేదు....అప్పు అయింది! పోనీ తీర్చుకోవచ్చు కాపీ అమ్మ చాదస్తంతో, అతి మడితో, అస్తమానం చాకిరీతో....మాలతి ఎలా తయారై పోతోంది? వంటలక్కలా....వస్లకాడులా ఏకాంతం దొరకటం లేదు. అస్తమానం రైల్వే ప్లాట్‌ఫారమ్‌లా వుంటోంది ఇల్లు!

బంధువులంతా-వేటపాలెం జీడిపప్పు పరిశ్రమను తన ద్వారా ఉద్ధరింప జేస్తున్నారు! "డబ్బు పోస్ట్‌లో పంపుతా"మనే స్కీమ్‌లో జాండ్రపేటలోని అద్దకపు పరిశ్రమను తన ద్వారా విస్తృత పరుస్తున్నారు! వాడరేవులో సముద్ర స్నానాలతో వాళ్ళతో బాటు తనకూ 'పుణ్యం' తప్పటం లేదు. వెళ్తూ-వెళ్తూ "మీ అన్నా నువ్వూ, ఒక తల్లి పిల్లలయినా....వాడి గుణం వేరు-నీ గుణం వేరు .." అనే

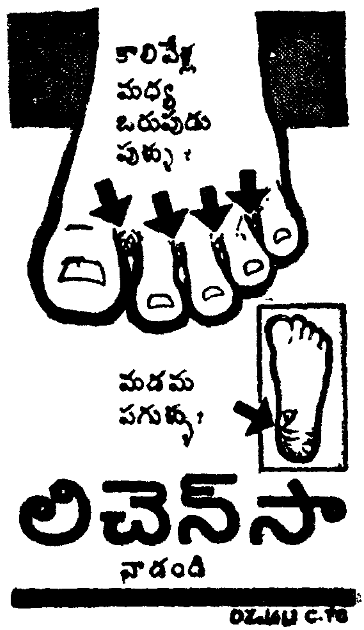

కాంప్లిమెంట్స్ మాత్రం దండిగా డబ్బులకు బదులుగా ఇచ్చి వెడుతున్నారు!

రేపు అక్క శకుంతల, దాని పిల్లలు వస్తారుట... దానికేదో ఈమధ్య గుండెల్లో నొప్పిగా వుంటోందట. ఓ నెల రోజు లుండి మందు తీసుకుంటుందట ఇక్కడ. అమ్మ జాబు వ్రాయించింది.

ఏమిటీ పద్మవ్యూహం ...? ఎక్కడుంది దారి? అసలు తను ఎక్కడ దారి తప్పాడు?

"మీ స్నానం ఇంకా కాలేదా? మీ రాఘవ వచ్చాడు!" బాత్‌రూం బయట నిల్చుని పిలుస్తున్న మాలతి పిలుపుతో బయట పడ్డాడు మూర్తి.

రెండు నెలలు తిరిగేసరికి - మూర్తికి ఏదో మైకం మెల్లిగా మంచు తెరలా విడిపోవటం మొదలెట్టింది.

వారం రోజులుగా జ్వరం వస్తోంది. తగ్గలేదు... డాక్టర్‌కు చూపిస్తే టైఫాయిడ్ అనీ, హాస్పిటల్‌లో చేరటం మంచిదనీ, ఇంట్లో ఈ రద్దీలో విశ్రాంతి వుండదనీ చెప్పాడు.

ఇంటి నిండా మనుషులు? తలకు మించినమమతలు ..సంపాదనకు మించిన ఖర్చు వెర్రి వెధవల్లా తయారయిన పిల్లలు....తనకీ జబ్బు....బంధుత్వాల మధ్య ఇంతటి ఆర్ధిక శాస్త్రం, ఇన్ని రాజకీయాలూ, ఇన్ని సమస్యలూ వుంటాయనీ....ఏ యూనివర్శిటీలూ, ఎన్ని డిగ్రీలూ తెలియజేయలేవు

టెంపరేచర్ కాస్త తగ్గిన కాస్సేపూ ఆలోచనలతో బుర్ర పగిలి పోతోంది మూర్తికి. తిరిగి టెంపరేచర్ రెయిజ్ అవుతోంది!

డాక్టర్ రాజారావు ఆశ్చర్యంగా చూశాడు మూర్తి వేపు.

''ఇదేమిటి మూర్తీ! నా మంచుల దారి మందుదీ, మీ జబ్బు దారి మీదీ అయింది! బహుశా మీకేదో "వర్రీ" కూడా వుందల్లే వుంది. ..ప్లీజ్ నాతో చెప్పదగినదయితే చెప్పండి....'' స్నేహపూర్వకంగా అతగాడలా అడుగుతుంటే. మూర్తికి - రామ్ చరణ్, ఛటర్జి, నరేంద్ర, సబిత, ఫతిమా అంతా గుర్తొచ్చారొక్కసారిగా. ఇలాగే

● ''పడితే పడ్డారు కాని హాస్పటల్ ముందు పడ్డారు.'' అన్నాడో పల్లెటూరి దానయ్య రోడ్డుమీద పడ్డ అసామితో.

''నన్నింకెన్ని సార్లు ఆపరేషన్ జేయించుకోమన్నావయ్యా!'' మసరుసలాడ్తూ వెళ్ళిపోయాడా ఆసామీ. అది ఫేమిలీ ప్లానింగ్ హాస్పిటల్ అని తెలియని పల్లెటూరి దానయ్య తెల్లబోయాడు.

— వెలిచేటి శ్రీనివాసరావు, కాకినాడ.

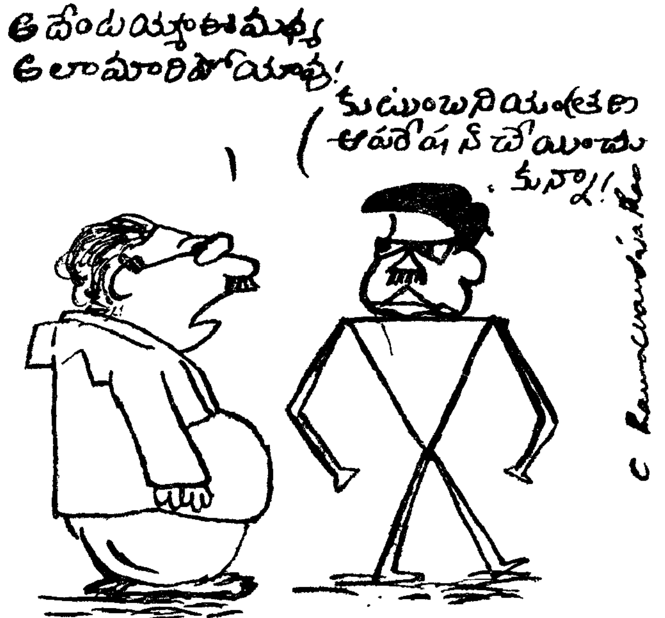

తనోసారి జబ్బున పడితే-వంతుల వారీగా హాస్పిటల్‌లో తన ప్రక్కన వుండేవారు సేవలు చేస్తూ. మాలతికి కాన్పు అయి ఆమె హాస్పిటల్‌లో వుంటే-తన కోసం, పిల్లల కోసం కారియర్ పంపేవారు.... పొట్ట చేతబట్టుక వెళ్ళిన తనకు-తనలానే వచ్చిన వాళ్ళందరూ అండదండలిచ్చారు. పరస్పరం అప్పులు పుచ్చుకున్నారు. తీర్చుకున్నారు ఆపదల్లో ఆదుకున్నారు. సరదాగా వాదులాడుకున్నారు. ఎవరి హద్దులలో వారు....ఎవరి జీతా-లో-జీవితాలలో వారు ఇమిడిపోయారు. స్నేహాన్ని అపురూపంగా వాడుకున్నారు. కానీ ఈనాడు జరుగుతున్నదేమిటి?

"ఏమిటి మూర్తీ మీ సమస్య! ... చెప్పండి-నాచేతనైన సాయం చేస్తాను." డాక్టర్ రాజారావ్ తిరిగి హెచ్చరింతతో మూర్తికి ఒక్కసారిగా లోపలున్న లావా లాటి బాధ పైకి పొంగించి.... అంతా విన్న రాజారావు నిట్టూర్చాడు.

"వాటెపిటీ! మీరు చెప్పిన విషయాలలో చాలా భాగం నాకూ అనుభవానికొచ్చినవే మూర్తీ! మాది తూర్పుగోదావరి జిల్లా....కోరి కోరి ఇంత దూరం వచ్చి ఇక్కడ ప్రాక్టీస్ పెట్టానంటే. ఎంతగా ఈ బంధుప్రేమలతో హడలి పోయానో మీరే ఊహించుకోండి! అందరి మధ్యా

వుండగా—అందరికీ అన్ని సాయాలు చేశాను. డబ్బు ఖర్చు పెట్టాను. ఏం లాభం! ఏ ఒక్కరికీ తృప్తి కలిగించలేక పోయాను: నా క్షేమం, నా సంతోషం కోరే వారు నా కొక్కరూ కనిపించలేదు నా బంధువులలో! నా దగ్గర డబ్బు, నా సేవ. అవసరమైతే నా తోలు కూడా వలిచి .. రక్తమాంసాలు పంచుక, తీసుక, దోచుక పోదామనే వారి వుద్దేశ్యం! తల్లి లేదు. చెల్లి లేదు. . అంతా ఒకటే స్వార్థం! తమకు-నన్ను ఎన్ని విధాలుగా ఉపయోగించుకోవాలా అన్నే ధ్యాసే!....మీరు విన్నారో లేదో-కబీర్‌దాస్ దోహా ఒకటుంది. దాని అర్థం "చందనం వృక్షాలు ఎప్పుడూ అందుబాటులో వున్న భిల్లు (కొండజాతి) వనిత వాటిని వంట చెరుకుగా వుపయోగిస్తుందిట!" అంతే మరి-మీరు చిరాకునణచుకున్నంత కాలం! మీ ఆవిడ నోరెత్తనంత కాలం! మీ బంధువులంతా మిమ్మల్ని దేవుడనే అంటారు. అది లేని మరుక్షణం - మీరు దెయ్యంగా మారి తీరుతారు! దెయ్యంగా నేనిక్కడకు వచ్చాను ఈ రోజు మారాన వున్నానా? ఏ బంధువుకో జబ్బో. పెళ్ళో. మరో ఆపదో వస్తే....ఇక్కణ్ణుంచే ఓ పాతికో, పరకో పంపి చేతులు దులుపు కుంటాను....ఇక నేనెలాగూ అందను కాబట్టి. నా డబ్బులో కొంతేనా అందు తోంది కాబట్టి "అబ్బో! మీవాడు మంచి వాడు!" అంటున్నారు....అనకుంటే ఆదీ పంపనేమోనని భయంతో మాత్రమే!

సర్లెండి-ఏదో చెప్పుకు పోతున్నాను. మీరూ, మీ శ్రీమతీ కాస్త మొగమాటాలు తగ్గించుకోండి! 'కీర్తి కండూతికి లోబడ కండి! అదొక్కటే ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో నుంచి మిమ్మల్ని, కొంతవరకేనా రక్షించ గల ఆయుధం ...మరి వస్తా!"

రాజారావు లేచి వెళ్ళిపోయాడు!... హితోపదేశం పూర్తయ్యాక. అర్జునుడికి రణరంగం స్పష్టంగా కనిపించినట్లు.... అందాకా తననావరించుకుని వున్న మబ్బు తెర ఏదో తొలగిపోయినట్లైంది మూర్తికి! సాయంత్రం మాలతి దగ్గరకు వచ్చి— భోరున ఏడ్చింది.

"మీకీ జబ్బు రావటం . . నే చేసిన పాప ఫలితమట! ఆ పాపమేమిటో తెలుసా? ఆడబడుచులకు సరిగా మర్యాదలు జరపటం లేదట! అత్తగారి విషయంలో నిర్లక్ష్యం చూపుతున్నానట! అసలు మీకిక జబ్బు తగ్గదట! అప్పుడుగానీ నా పొగరు అణగదట ." తీరి కూర్చుని - విశ్రాంతులూ, భోజనాలూ జరుపుకుంటూ బంధువులంతా విసురుతున్న వాగ్బాణాలవి!.... ఎంతటి విషం! వీళ్ళ కంటే పాములూ, పులులూ, సింహాలూ నయం కాదూ?.... వాటికి నయవంచన చేతకాదు!!

"....మూర్తీ!' వల్లవి చేతి స్పర్శ నుదుటిమీద పడింది.

ఉలిక్కి పడినట్లు కళ్లు తెరచి చూశాడు

మూర్తి. మురళీ, అతగాడి వెనకాలే శారద నిల్చుని వున్నారు బెడ్ దగ్గరగా.

"అన్నయ్యా! .." ఆశ్చర్యంగా చూశాడు మూర్తి. చీకటి తెరలు పటాపంచలై పోయాయి. కొత్తగా జ్ఞానజ్యోతి లాంటిదేదో హృదయంలో వెలిగినట్లైంది మూర్తికి.

"అవున్రా మూర్తీ! నువ్వు జబ్బు పడ్డావని తెలిసి...ఇంతకు ముందుగానే వచ్చాం నేనూ, మీ వదినా!" మురళి మూర్తి బెడ్ మీద కూర్చుంటూ అన్నాడు.

రాయిలా మారిన అన్నయ్య. గయ్యాళిగా బిరుదు వహించిన వదిన—అందు కారకులెవరు? ఇన్నేళ్ళుగా-వీళ్ళందరి మధ్యా వుండి ఇక ఎక్కడికీ వెళ్లే అవకాశం లేని అన్నయ్య—దేవుడిలాంటి అన్నయ్య... నిజమే! దేవుడిలానే శిలలా మారిపోయాడు. ఏ అనుభూతులూ, ప్రేమలూ లేని కఠిన పాషాణంలా మారిపోయాడు. వదిన ఆడది. ఆత్మనిగ్రహం అబ్బే లేని సహజ స్వభావంతో నోరు పెంచుకొంది. రాక్షసిగా మారిపోయింది.

"ఏమిట్రా మూర్తీ! కొత్త వాళ్ళను చూచినట్లు చూస్తున్నావ్" మురళి అడుగుతున్నాడు.

"ఏం లేదన్నయ్యా! మేమీ ప్రాంతానికి రాగానే—నువ్వు, వదిన మాతో ఏమన్నారో గుర్తుకు వచ్చిందంతే. అందులోని సందేశం మాకు బోధ పడేసరికి - చాలా

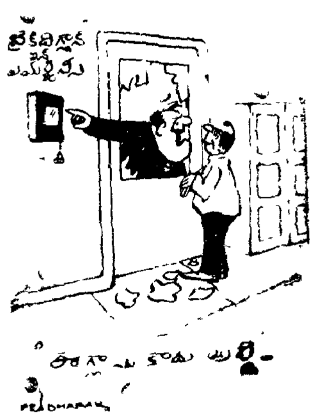

రోజులు పట్టింది." నిట్టూర్చాడు మూర్తి.

"సర్లే! అవన్నీ ఇప్పుడెందుకు ఇంకా ఎన్నాళ్ళుండాలి హాస్పిటల్లో?"

"ఏమో.." పేలవంగా నవ్వాడు మూర్తి.

"సరే..డాక్టరుగారి నడుగుతాలే. రేపొద్దున నేనూ, మీ వదినా వెళ్ళాలి."

"అదేం? నాలుగు రోజులుండరూ!"

"ఇంకా నీ బంధుప్రేమ తగ్గలేదూ!" ఊహూఁ! నాకు పొలం పనులున్నాయి. నా వెంట అమ్మనూ, నాన్ననూ పిల్చుకెళతాను! లలితకు గట్టిగా చెప్పాను. మాలతికి ఆరోగ్యం బాగా లేదనీ, అంచేత తరచు ఆమెకు పని కల్పించి—ఆమెను చికాకు కలిగించవద్దనీ, శకుంతలక్కయ్య బావలు వేరే ఇల్లు చూచుకుంటారట లేపు....రాఘవ, మిగతా బంధువర్గానికంతా

హోటళ్ళవారులు చెప్పే వచ్చాను. నువ్వు కాస్త కోలుకున్నాక, మాలతి కూడా మంచి మందులిప్పించే ఏర్పాటు చూడు. ఇంతకంటే నేనేం సాయం చేయలేను. ఆ మాట చెప్పి వెళదామనే వచ్చాను.... ఎవరి హద్దులలో వాళ్ళనుంచిన నేనూ, మీ వదినా పెద్దవాళ్ళం కానే అయ్యాం ఏ నాడో: ...నువ్వయినా సుఖంగా వుంటే అంతే చాలు....మరి వెళ్ళొస్తా!''

మురళి, శారద వెళ్ళిపోయారు ... మూర్తి అప్పటికప్పుడే ఉత్తరం ఒకటి వ్రాసి, అటుగా వచ్చిన సిస్టర్ చేతికిచ్చాడు పోస్టు చేయించమని. అతగాడికో కొత్త శక్తికో వచ్చినట్లయ్యింది ....

* * *

నెల రోజుల తర్వాత—

ట్రెయిన్‌లో తిరిగీ గ్వాలియర్‌కు వెళ్తున్న మూర్తి, మాలతిల మనస్సులు- ఏదో ''గని''లో నుంచి బయట పడ్డంత తేలికగా వున్నాయి....

''మీరు ఉత్తరం వ్రాయగానే-పాపం మీ స్నేహితులంతా మీ మేనేజరుగారికి నచ్చచెప్పి, మనలను తిరిగి అక్కడకు వెళ్ళగలిగే ఏర్పాటు చేయబట్టి సరిపోయింది....ఇక అక్కడే వుండిపోదాం: ఏమంటారు?....'' అంది మాలతి. ఆమె నవ్వుతుంటే పళ్ళూ, కళ్ళూ వెలికి వస్తున్నాయి!

''అవును-మన బంధువులు అక్కడే వున్నారు .'' క్షణకాలం ఆగి, హఠాత్తుగా ఏదో గుర్తుకు వచ్చిన వాడిలా అన్నాడు మూర్తి.

''నువ్వు దైవోపహతులు ...ప్రేమోపహతులు....లాటి మాటలు విన్నావు కదూ మాలతీ!''

''విన్నాను ...ఏవో కథల్లో చదివాను కూడా!'' అంది మాలతి.

''అలాగే ...మనలాటివారికో చక్కటి పేరు పెట్టొచ్చు. 'బంధోపహతులు.... రాబందోపహతులు' అని కదూ....అదేం సమాసమో-సంధేమిటో - అసలా పదాలు అలా అనవచ్చో, అనకూడదో నాకనవసరం....పేరు మాత్రం బ్రహ్మాండంగా వుంది....అవునా? 'బంధోపహతులు'!'' వెర్రిగా నవ్వుతున్నాడు మూర్తి.

● తండ్రి :—ఒరే నువ్వు సరిగ్గా చదివి బాగుపడరా! లేకపోతే పైకి రాలేవు.

కొడుకు :—ఇప్పటికే మూడవ అంతస్థులో ఉంటే ఇంకా పైకెందుకు నాన్నా!

—ఎం. నాగమణి, కాకినాడ.